

t.a.v. [REDACTED]
Burgemeester van de gemeente Vijfheerenlanden
Postbus 11, 4140 AA,
Leerdam

PILP-NJCM
Nieuwe Achtergracht 164
1018 WV Amsterdam
Nederland

Postbus 2704
1000 CS Amsterdam
contact@pilpnjcm.nl
www.pilpnjcm.nl
+31 (0)20 525 29 66

Amsterdam, 14 januari 2022

Betreft: bezwaarschrift

Ons kenmerk: [REDACTED]

Uw kenmerk: [REDACTED]

Geachte heer [REDACTED]

Namens **stichting Konijn in Nood**, gevestigd te Vlissingen,

voor deze zaak vestigingsplaats kiezende aan de Nieuwe Achtergracht 164, 1018 WV Amsterdam, ten kantore van mevr. mr. M.B. Hendrickx, van het PILP-NJCM, advocaat in dienstbetrekking bij het NJCM, die als gemachtigde optreedt, met het recht van substitutie, maak ik bezwaar tegen uw besluit van 6 december 2021 (**Bijlage 1**).

Met uw besluit heeft u voorschriften gesteld en beperkingen opgelegd aan een door cliënt georganiseerde demonstratie tegen konijnenleed, die plaatsvond op 18 december 2021 bij het bedrijf van de familie [REDACTED] aan [REDACTED] te Leerbroek.

Dit bezwaar richt zich tegen dat deel van de voorschriften en beperkingen waar cliënt het niet mee eens is. Deze beperkingen en voorschriften zijn disproportioneel en in strijd met de wet, de Grondwet en geldende mensenrechtenverdragen.

1 Procesverloop

Op 28 oktober 2021 is door de heer [REDACTED] voorzitter en woordvoerder van Stichting Konijn in Nood, de demonstratie aangekondigd bij de gemeente Vijfheerenlanden.

Ruim voorafgaand aan de demonstratie heeft de heer [REDACTED] met de gemeente Vijfheerenlanden gesproken over de demonstratie van 18 december 2021.

Op 6 december 2021 zijn door de burgemeester van de gemeente Vijfheerenlanden voorschriften gesteld en beperkingen opgelegd aan het protest van 18 december 2021.

Tussen 6 december 2021 en 18 december 2021 heeft de heer [REDACTED] zich verschillende keren gewend tot mevr. [REDACTED] de Beleidsadviseur Openbare Orde en Veiligheid van de gemeente Vijfheerenlanden, en vragen en zorgen geuit met betrekking tot de met het besluit van 6 december 2021 opgelegde beperkingen en voorschriften aan het protest van 18 december 2021.

Op 13 december 2021, met datum 14 december 2021, heeft de heer [REDACTED] per e-mail vanuit de gemeente aanvullende informatie ontvangen ter voorbereiding op het protest (**Bijlage 2**)

Op 18 december 2021 vond het protest plaats. Ter plekke is in naam van de burgemeester een aanvullende beperking opgelegd, namelijk het beperken van de duur van het protest tot 30 minuten.

Na 18 december 2021 heeft cliënt nog contact gezocht met de burgemeester om de gang van zaken bij het protest te bespreken, maar de burgemeester heeft tot op heden niet gereageerd.

2 Het protest tegen konijnenleed

Stichting Konijn in Nood komt op tegen de slechte omstandigheden waaronder konijnen in de vee-industrie moeten leven. De stichting heeft als doelstelling om een definitief einde te maken aan de konijnenhouderij in Nederland. Op korte termijn wil stichting Konijn in Nood het onderwerp over konijnenleed in de konijnenhouderij in Nederland bij zowel het bredere publiek als de politiek onder de aandacht brengen.

In dat kader wilde stichting Konijn in Nood op 18 december 2021 demonstreren tegen konijnenleed bij het bedrijf van de familie [REDACTED] aan de [REDACTED] te Leerbroek.

Namens de stichting is bij de gemeente Vijfheerenlanden in de aankondiging aangegeven gedurende anderhalf uur te willen demonstreren. Het is, gezien de doelstellingen van de stichting, belangrijk dat de konijnenfokkers en de mensen in de nabije omgeving konden horen waar het protest over gaat. Daarom wilde de stichting tijdens het protest gebruik maken van een megafoon; zij zijn immers de stem van de konijnen.

Op 18 december 2021 vond het protest plaats. De demonstranten kwamen met de touringcar onder politiebegeleiding van de snelweg af en hen werd na de afslag vrijwel direct de weg geblokkeerd door een kleine trekker. Volgens cliënt blokkeerden niet lang daarna nog zo'n twintig trekkers de weg richting de locatie van het protest.

De blokkade duurde erg lang en de demonstranten moesten in de bus blijven zitten. De politie leek volgens cliënt niets tegen de blokkade te ondernemen.

Uiteindelijk is de touringcar via een andere route, en na nogmaals geblokkeerd te zijn, toch bij de locatie van het protest aangekomen.

De demonstranten hebben meer dan tweeënehalf uur in de bus opgesloten gezeten. De politie-inzet was volgens cliënt ondermaats, terwijl de burgemeester wist dat de omgeving vijandig tegenover het protest van cliënt stond. Cliënt heeft niet gezien dat de politie optrad tegen de blokkeerders – terwijl het blokkeren van een protest en daarmee verhinderen van de uitoefening van een grondrecht strafbaar is– of ook maar om hun identiteitsbewijs vroeg. Dit alles heeft cliënt als zeer onwenselijk ervaren.

Cliënt vindt het dan eigenlijk ook gepast dat de burgemeester zijn excuses zou moeten aanbieden voor de gang van zaken op 18 december 2021.

3 Het recht op betoging

Het recht op protest is vastgelegd in de Grondwet, in mensenrechtenverdragen en in de wet. Het is een fundamenteel mensenrecht dat bijdraagt aan het functioneren van de democratische rechtsstaat.

Het recht tot vergadering en betoging is verankerd in artikel 9 van de Grondwet en het recht op vreedzame vergadering en vrijheid van vereniging is vastgelegd in het artikel 11 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (verder: "EVRM"), artikel 12 Handvest voor de grondrechten

van de Europese Unie (verder: “**Handvest Grondrechten EU**”) en artikel 21 van het Internationaal Verdrag inzake Burger- en Politieke Rechten (verder: “**IVBPR**”).

Het recht op vreedzame vergadering en vrijheid van vereniging is onlosmakelijk verbonden met het recht op vrijheid van meningsuiting. Ook dit recht is breed verankerd in zowel artikel 7 Grondwet, artikel 10 EVRM, artikel 11 Handvest Grondrechten EU en artikel 19 IVBPR.

Het uitgangspunt van een demonstratie is dat men gehoord moet kunnen worden, zonder dat er aan de inhoud van hetgeen men wil uiten eisen kunnen worden gesteld. Artikel 2 van de Wet Openbare Manifestaties (verder: “**Wom**”) bepaalt dan ook dat beperkingen aan het recht op betoging slechts aangewend kunnen worden ter bescherming van de gezondheid, in het belang van het verkeer en ter bestrijding of voorkoming van wanordelijkheden.

Artikel 6 Wom stelt dat de burgemeester tijdens een betoging aanwijzingen kan geven, die demonstranten en organisatoren in acht moeten nemen. Echter, bij het geven van dergelijke aanwijzingen mag de burgemeester zich niet bemoeien met de inhoud van een demonstratie. Een voorschrift, beperking of verbod kan daarom geen betrekking hebben op deze inhoud (artikel 5 lid 3 Wom), en de burgemeester mag ook geen gegevens verlangen over de inhoud van de te openbaren gedachtes of gevoelens (artikel 4 lid 3 Wom).

De Nationale Ombudsman heeft in 2007 en 2018 rapporten geschreven over het recht op protest in Nederland en concludeerde:

“De burgemeester moet, met hulp van de politie, demonstraties in zijn of haar gemeente faciliteren en beschermen, zodat demonstranten hun grondrecht kunnen uitoefenen.”¹

En

“De overheid neigt naar risicomijdend gedrag. Overheden beschouwen het demonstratierecht in de praktijk niet zelden als onderdeel van een belangenafweging: het recht op demonstreren versus het belang van de openbare orde en veiligheid. De essentie van het grondrecht tot demonstreren moet voorop staan. Die essentie is dat de overheid zich tot het uiterste moet inspannen om demonstraties te faciliteren en te beschermen, zodat burgers in vrijheid hun mening – hoe impopulair ook – kunnen laten horen. Elke andere houding van de overheid doet afbreuk aan de kern van het demonstratierecht.”²

Over het opleggen van beperkingen geeft de Nationale Ombudsman het volgende mee:

“Behoorlijk overheidshandelen betekent dat de overheid demonstraties in principe volledig faciliteert. Indien dat niet mogelijk is, moeten beperkingen goed gemotiveerd zijn en altijd terug zijn te voeren op de beperkingssystematiek van de Grondwet en de Wom. De beperkingen moeten bovendien transparant en toetsbaar zijn. Dat betekent dat de overheid haar besluiten duidelijk uitlegt aan de demonstranten en daarbij aangeeft op welke wettelijke grondslag dat is gebaseerd, van welke feiten de overheid is uitgegaan en hoe rekening is gehouden met de belangen van de demonstrant.”³

De Nationale Ombudsman geeft verder aan dat de wensen van de demonstrant over plaats, tijd en vorm leidend moeten zijn in het gesprek tussen overheid en burger. Er kan enkel van af geweken worden indien dit noodzakelijk is én gebaseerd is op een van de wettelijke beperkingsmogelijkheden. Dit volgt ook uit uitspraken van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (verder: “**EHRM**”).⁴

¹ Nationale Ombudsman, Rapport: ‘Demonstreren, een schurend grondrecht?’, 14 maart 2018, 2018/015, p. 3. zie: <https://www.nationaleombudsman.nl/system/files/bijlage/2018%20015%20RAP%20Demonstraties.pdf>

² Nationale Ombudsman 2018, p. 4.

³ Nationale Ombudsman 2018, p. 22.

⁴ Bijvoorbeeld EHRM 27 februari 2013, appl. nr. 58050/08 (Sáska/Hongarije).

4 De beschikking

Met het besluit van 6 december 2021 heeft de burgemeester van de gemeente Vijfheerenlanden de volgende voorschriften gesteld en beperkingen opgelegd aan het protest van 18 december 2021, waartegen cliënt opkomt:

- 1 De beperkte tijdsduur, van 50 minuten, namelijk van 14:00 uur tot 14:50 uur;
- 2 Dat de demonstranten in gezamenlijkheid, uitsluitend door middel van één touringcar, de locatie dienen te bereiken en dat, zo bleek uit latere gesprekken en de aanvullende informatie, de kosten van deze touringcar voor rekening van demonstranten kwam;
- 3 Dat er geen gebruik mocht worden gemaakt van mechanisch versterkte geluidsinstallaties.

In het hiernavolgende zullen de bezwaren van cliënt tegen de bestreden voorschriften en beperkingen in het besluit van 6 december 2021 worden besproken.

4.1 De beperkte tijdsduur

De burgemeester staat het protest op 18 december 2021 enkel toe van 14.00 uur tot 14.50 uur op de openbare weg voor het bedrijf van de Familie █████ te Leerbroek in de gemeente Vijfheerenlanden. Op de dag zelf werd dit op bevel van de burgemeester nog teruggebracht naar slechts 30 minuten.

De burgemeester motiveert het beperken van de tijdsduur door te verwijzen naar de situatie bij eerdere protesten van cliënt, van 16 december 2017 en 21 december 2018, waartegen in het dorp Leerbroek veel weerstand zou zijn geweest. De politie heeft bij die demonstraties – die elk een half uur duurden - escalatie tussen de demonstranten en inwoners van Leerbroek weten te voorkomen. De burgemeester acht het risico op escalatie bij een langere tijdsduur aanzienlijk en wil door een beperking in tijd voorkomen dat de situatie onbeheersbaar wordt.

De burgemeester motiveert het beperken van de tijdsduur van het protest tot vijftig minuten kennelijk ook door de overweging dat gedurende de demonstratie de █████ afgesloten dient te worden voor verkeer en dat dit als hoofdader voor de bereikbaarheid van het dorp niet langer dan strikt noodzakelijk dient te gebeuren om de verkeerssituatie beheersbaar te houden.

Beide motiveringen worden hieronder betwist. Daarbij dient voorop te worden gesteld, dat het recht op protest ook het recht voor demonstranten omvat om de tijd, locatie en uitvoering van het protest te kiezen,⁵ binnen de grenzen van artikel 11 lid 2 EVRM en de andere hierboven aangehaalde (inter)nationale artikelen. Dat betekent dat een beperking bij wet voorzien moet zijn, een legitiem doel moet dienen en noodzakelijk moet zijn in een democratische samenleving.

Voor de beoordeling of sprake is van noodzakelijkheid in een democratische samenleving, moet worden getoetst of sprake is van een dringende maatschappelijke behoefte, of de beperking proportioneel is ten aanzien van het daarmee nagestreefde doel en of de door de burgemeester aangevoerde redenen ter rechtvaardiging van de beperking 'relevant and sufficient' zijn.⁶

⁵ Saska/Hongarije, r.o. 21.

⁶ Saska/Hongarije, r.o. 19; EHRM 20 februari 2014, appl. nr. 10441/04 (Nosov e.a./Rusland), r.o. 56.

4.1.1 Beperking in tijdsduur vanwege vijandige toehoorders

Over een beperking van de duur van een protest vanwege vijandige toehoorders of tegendemonstranten bestaat niet veel jurisprudentie (wel over het tijdstip), maar zo'n beperking kan analoog met opgelegde beperkingen ten aanzien van de locatie worden beschouwd, waarover wel veel jurisprudentie bestaat.

Volgens het EHRM is de enkele kans dat er mogelijk conflicten ontstaan tussen een demonstratie en een tegendemonstratie of 'hostile audience' onvoldoende om een demonstratie te verbieden of te verbannen naar een afgelegen plaats. De nationale autoriteiten hebben een inspanningsverplichting om de demonstratie in zulke situaties zoveel als redelijkerwijs mogelijk is doorgang te laten vinden, zo overweegt het EHRM:⁷

*"The Court therefore considers that a reference to negative attitudes of others towards the views expressed at a public assembly cannot serve as a justification either for a refusal to approve such an assembly or for a decision to banish it from the city centre to the outskirts. There is no indication that an evaluation of the resources necessary for neutralising the threat of clashes was part of the domestic authorities' decision-making process. Instead of considering measures which could have allowed the applicants' public event to proceed without disturbance, the authorities chose to relocate it out of the town centre to a remote and deserted location."*⁸

Dat er sprake is van een vijandige omgeving en een risico op escalatie, zoals gebleken zou zijn bij de vorige protesten, mag volgens het EHRM niet een reden zijn om het protest te verbieden of te beperken door het naar een afgelegen locatie te verplaatsen. Naar analogie mag een vijandige omgeving en een risico op escalatie ook geen reden zijn om een protest te beperken in tijdsduur. De burgemeester moet het protest juist zoveel mogelijk faciliteren, zodat het doorgang kan vinden in de door de demonstranten gewenste vorm, waaronder ook zeker de gewenste duur.

Volgens Roorda, in zijn proefschrift 'Het recht om te demonstreren', kan in geval van tegendemonstraties of vijandige toehoorders (een *hostile audience*) een beperking naar plaats enkel noodzakelijk zijn in geval van een bestuurlijke overmachtssituatie.⁹ Ook in zo'n situatie moet de demonstratie voldoen aan het 'sight and sound'-criterium en het 'impact-criterium' van het EHRM, zo blijkt uit **Lashmankin e.a. t. Rusland**:

*"Dispersion should not occur unless law enforcement officials have taken all reasonable measures to facilitate and protect the assembly from harm (including, for example, quieting hostile onlookers who threaten violence), and unless there is an imminent threat of violence."*¹⁰

En:

*"the Court stresses in this connection that the organisers' autonomy in determining the assembly's location, time and manner of conduct, such as, for example, whether it is static or moving or whether its message is expressed by way of speeches, slogans, banners or by other ways, are important aspects of freedom of assembly. Thus, the purpose of an assembly is often linked to a certain location and/or time, to allow it to take place within sight and sound of its target object and at a time when the message may have the strongest impact."*¹¹

⁷ EHRM 29 mei 2017, appl. nrs. 57818/09 e.a. (Lashmankin e.a./Rusland) r.o. 425.

⁸ Lashmankin e.a./Rusland, r.o. 425.

⁹ Roorda, B. (2016), 'Het recht om te demonstreren: Een vergelijkende studie naar de betogingsvrijheid in Nederland, Duitsland en Engeland vanuit internationaalrechtelijk perspectief', Rijksuniversiteit Groningen, p. 123-124. In te zien op: https://research.rug.nl/files/35072667/Complete_dissertation.pdf; Zie ook Handelingen II 27 januari 1988, p. 2236.

¹⁰ Lashmankin e.a./Rusland, r.o. 166.

¹¹ Lashmankin e.a./Rusland, r.o. 405.

Blijkens de jurisprudentie van het EHRM en volgens de Nationale ombudsman is het in beginsel aan de demonstranten om de vorm van het protest te bepalen, waaronder de locatie en, naar analogie, hoe lang het protest duurt. Enkel indien sprake is van een bestuurlijke overmachtssituatie, en in geval van een *imminent threat of violence* zou een beperking van de duur van het protest als noodzakelijk in een democratische samenleving kunnen worden beschouwd. Anders is de beperking niet proportioneel.

De aan het protest tegen konijnenleed opgelegde beperking van een maximum duur van vijftig minuten (en ter plekke 30 minuten) is niet proportioneel, omdat er ten tijde van het opleggen van de beperking geen sprake was van een bestuurlijke overmachtssituatie, noch van een onmiddellijke geweldsdreiging. Het kan dan ook niet als noodzakelijk in een democratische samenleving worden beschouwd.

De burgemeester heeft bovendien niet onderbouwd waarom de beperking van de duur van het protest van anderhalf uur tot vijftig danwel dertig minuten het risico op escalatie dusdanig zou verminderen dat er sprake was van een noodzakelijke en proportionele beperking die beantwoordt aan een dringende maatschappelijke behoefte. Daarmee is dit onderdeel van het besluit ook onvoldoende gemotiveerd.

Dan nog specifiek over de aanvullende voorwaarden die is gesteld op de dag van het protest zelf, om de duur nog verder te beperken tot dertig minuten. Deze aanvullende voorwaarde is bijzonder kwalijk.

Hoewel een tegendemonstratie ook bescherming verdient¹², verandert dit als de protestactie niet meer te kwalificeren is als een vreedzame vergadering in de zin van artikel 11 EVRM, namelijk indien het gedrag dan wel de intentie van de demonstranten gewelddadig is of een gewelddadig karakter heeft.¹³ Daarbij is het niet relevant of zich ook daadwerkelijk gewelddadigheden voordoen. De acties van die toehoorders worden dan niet meer beschouwd als een protest en die toehoorders genieten daardoor geen bescherming meer onder het recht op protest.

Het verstoren van een demonstratie is zelfs strafbaar, zoals blijkt uit de zaken van de verdachten die in de media bekend zijn geworden als de 'blokkeerfriezen', waarin de rechtbank in eerste aanleg overweegt:

*"Verdachte en de medeverdachten hebben ervoor gekozen om het recht in eigen hand te nemen. Dit terwijl het reguleren van betogingen en het handhaven van de openbare orde en veiligheid bij uitstek taken zijn van de overheid en niet van (groepen van) individuele burgers. Het was dan ook niet aan verdachte en de medeverdachten om te bepalen waar en wanneer de anti-Zwarte Piet-demonstranten mochten demonstreren. Ook was het niet aan hen om door hen gevreesde ongeregelde heden te voorkomen door het plegen van strafbare feiten. Van een overmachtssituatie was ten tijde van de blokkade geen sprake. Eigenrichting door (groepen van) individuele burgers kan niet worden getolereerd, omdat dit ernstige afbreuk doet aan de democratische rechtsstaat."*¹⁴

Het is dan ook ten onrechte dat de burgemeester, in het besluit van 6 december 2021, spreekt van personen die enkel de demonstratie willen verstoren en hen vervolgens 'tegenbetogers' noemt. Op basis van deze kennis had de burgemeester het protest juist moeten beschermen en tegen de verwachte gewelddadige reactie moeten optreden door voldoende politie in te zetten ter bescherming van de demonstranten.

Wellicht heeft de blokkade met trekkers de burgemeester doen besluiten dat sprake was van een onmiddellijke geweldsdreiging. Dat het zo ver heeft kunnen komen, is echter volgens cliënt mede te

¹² EHRM 21 juni 1988, appl. nr. 10126/82 (Plattform 'Ärzte für das Leben'/Oostenrijk).

¹³ EHRM 11 oktober 2018, appl nr. 14237/07 (Tuskia e.a./Georgië).

¹⁴ Rb. Noord-Nederland 9 november 2018, ECLI:NL:RBNNE:2018:4559.

danken aan de voorgaande besluitvorming van de burgemeester. Reeds bij het gesprek op 28 oktober 2021 heeft de burgemeester laten weten minder politie in te willen zetten, vanwege de hoge kosten voor de gemeente bij voorgaande protesten. Dit besluit is onnavolgbaar, gezien de wetenschap die de burgemeester had van de vijandige toehoorders en de taak die de burgemeester heeft om het recht op protest te beschermen en te faciliteren.

Uit de jurisprudentie volgen zware eisen aan de omvang van de politie-inzet ter bescherming van de controversiële betoging: de uitoefening van een grondrecht dient tot een grotere inspanning van de kant van de burgemeester aanleiding te zijn dan bij evenementen als een risicowedstrijd van één van de plaatselijke voetbalclubs.¹⁵

Uit niets blijkt dat burgemeester heeft geëvalueerd wat nodig was om de demonstratie in de gewenste vorm en duur door te laten gaan, door het neutraliseren van de dreiging van de vijandige toehoorders, noch dat hij dit bij de besluitvorming heeft betrokken. Dat maakt het besluit ook onvoldoende gemotiveerd.¹⁶ Was er die dag sprake van een bestuurlijke overmachtssituatie, dan had die situatie door een ander besluit over de politie-inzet wellicht voorkomen kunnen worden.

4.1.2 Beperking in tijdsduur vanwege de verkeerssituatie

Een betoging of manifestatie zal, op de plek waar het gehouden wordt, altijd het verkeer hinderen. Dat hoort nu eenmaal bij een demonstratie. Dit zal, voor de tijd die het protest duurt, geduld moeten worden door omstanders en verkeer.

“The term “peaceful” should be interpreted to include conduct that may annoy or give offence, and even conduct that temporarily hinders, impedes or obstructs the activities of third parties”¹⁷

De duur van de verhindering van het verkeer kan, zo blijkt uit het EHRM-arrest **Nosov e.a. t. Rusland**, over de toelaatbaarheid van beperkingen en verboden van (semi)permanente demonstratieve kampementen, de door de autoriteiten te maken belangenafweging met betrekking tot het recht op protest beïnvloeden, in de zin dat overlast zwaarder gaat wegen naarmate deze langer duurt.¹⁸ Tegelijkertijd heeft het EHRM overwogen dat door nationale autoriteiten dient te worden geaccepteerd dat van demonstraties een zekere mate van verstoring uitgaat.¹⁹

Het EHRM geeft geen inzicht in wanneer het moment aanbreekt dat het tijdsverloop een beperking mede gaat rechtvaardigen. Echter, nu bovenstaande overwegingen zijn gemaakt ten aanzien van de toelaatbaarheid van beperkingen en verboden van (semi)permanente demonstratieve kampementen, die meer dan twee maanden stonden, kan niet anders worden geconcludeerd dan dat een tijdsverloop van onder de anderhalf uur een beperking niet kan rechtvaardigen. Dit past ook bij de overwegingen van het EHRM dat de duur van demonstraties van belang is, in de zin dat de demonstranten voldoende tijd moeten hebben gehad om hun mening kenbaar te maken.²⁰

Het Hof van Justitie van de Europese Unie (verder: “**HvJEU**”) heeft in een prejudiciële zaak geoordeeld ten aanzien van een blokkadeactie van de Brennerpas van bijna dertig uren, waarmee de betogers

¹⁵ Rb. Rotterdam (vzr.) 24 januari 2002, ECLI:NL:RBROT:2002:AD8502.

¹⁶ ABRvS 21 augustus 2019, ECLI:NL:RVS:2019:2820, r.o. 6.3

¹⁷ European Commission for Democracy through Law (VENICE COMMISSION) and OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights (OSCE/ODIHR), *Guidelines on Freedom of Assembly (3rd edition)*, Strasbourg / Warsaw, 8 July 2019, Study n° 581/2010, CDL-AD(2019)017, p. 8-9, 16, 27-28.

¹⁸ Nosov e.a./Rusland; Zie ook EHRM 9 april 2002, appl. nr. 51346/99 (Cissé/Frankrijk).

¹⁹ Nosov e.a./Rusland, r.o. 57.

²⁰ Nosov e.a./Rusland.

onder meer de aandacht van het publiek wilden vestigen op de bedreiging voor het milieu en de volksgezondheid ten gevolge van de constante toename van het verkeer van vrachtwagens op de Brennerautoweg. De Brennerpas is een bergpas door de Alpen op de grens tussen Oostenrijk en Italië, en is een van de belangrijkste noord-zuidverbindingen in Europa. Over beperkingen van de duur van het protest overwoog het HvJEU:

“Indien striktere voorwaarden waren opgelegd met betrekking tot de plaats van de samenkomst – bijvoorbeeld aan de kant van de Brennerautoweg – of de duur – slechts enkele uren – had zulks kunnen worden opgevat als een buitensporige beperking waardoor de betoging een wezenlijk deel van haar betekenis werd ontnomen. De nationale autoriteiten moeten weliswaar pogen, de gevolgen die een betoging op de openbare weg onvermijdelijk heeft voor het wegverkeer zoveel mogelijk te beperken, maar dit neemt niet weg dat zij dit belang moeten afwegen tegen het belang van de betogers, die de aandacht van de publieke opinie willen vestigen op de doelstellingen van hun actie. Weliswaar brengt een dergelijke betoging gewoonlijk een aantal ongemakken met zich voor de personen die er niet aan deelnemen, inzonderheid wat de vrijheid van verkeer betreft, maar deze kunnen in beginsel worden aanvaard wanneer het nagestreefde doel hoofdzakelijk bestaat in het op rechtmatige wijze in het openbaar verkondigen van een mening.”²¹

Blijkens bovenstaande uitspraak van het HvJEU moeten, zelfs bij een wegblokkade van een zeer belangrijke Europese verkeersader van dertig uren, de nationale autoriteiten de gevolgen van een protest op de openbare weg voor het wegverkeer en de ongemakken voor personen die niet aan het protest deelnemen in beginsel aanvaarden. In dat licht is het onbegrijpelijk dat de burgemeester, om de verkeerssituatie beheersbaar te houden, het gewenste anderhalf uur durende protest tot vijftig minuten heeft beperkt.

De beperking van de duur van het protest is, ten aanzien van het doel van het beheersbaar houden van de verkeerssituatie, niet proportioneel. Het tijdsverloop kan een beperking volgens het EHRM pas rechtvaardigen als de door een protest veroorzaakte overlast langere tijd duurt, zoals meer dan twee maanden. Bovendien, het beperken van een wegblokkade van dertig uren tot enkele uren werd door het HvJEU als een buitensporige beperking opgevat.

4.1.3 Conclusie

De burgemeester had de duur van het protest niet tot vijftig danwel dertig minuten mogen beperken, terwijl cliënt had aangegeven een anderhalf uur durend protest te willen voeren. Een beperking op leggen aan de duur van het protest is in onderhavig geval niet noodzakelijk in een democratische samenleving, omdat het niet beantwoordt aan een dringende maatschappelijke behoefte en niet proportioneel is.

Daarmee is de opgelegde beperking onzorgvuldig, disproportioneel, onjuist en in strijd met het recht op betoging en de vrijheid van meningsuiting.

4.2 De demonstranten moeten de touringcar betalen – indirecte beperking aantal demonstranten

De burgemeester motiveert het besluit - om de demonstratie enkel door te laten gaan, indien de demonstranten gezamenlijk met een touringcar aankomen - als volgt. Wanneer de demonstranten zich in één touringcar laten vervoeren, wordt de [REDACTED] korter afgesloten voor verkeer dan indien alle demonstranten met eigen auto komen. Daarnaast wordt er volgens de burgemeester op de

²¹ HvJ EG 12 juni 2003, zaaknr. C-112/00 (Eugen Schmidberger, Internationale Transporte und Planzüge/Oostenrijk), ECLI:NL:XX:2003:AO2914, r.o. 89-91.

openbare weg niet onnodig veel ruimte ingenomen en blijft de bereikbaarheid voor de hulpdiensten zo gewaarborgd.

Cliënt vindt het onredelijk dat de burgemeester middels het besluit van 6 december 2021 de demonstranten verplicht om gezamenlijk met een touringcar de locatie te bereiken, omdat daarmee het aantal demonstranten beperkt wordt tot hoeveel mensen er in de touringcar passen (zo'n dertig mensen) en cliënt de kosten van het huren van een touringcar zelf dient te dragen. Dit blijkt uit de brief met aanvullende informatie van 14 december 2021:

“Het staat u vrij om een afweging te maken welk voertuig u het meest passend en financieel haalbaar acht.”

Dit is te meer onredelijk, omdat de kennisgeving door cliënt al op 28 oktober 2021 is gedaan en het besluit pas op 6 december 2021, kort voor het geplande protest, is genomen. Er waren niet veel betaalbare touringcars meer beschikbaar op zulke korte termijn. Cliënt heeft daarom EUR 255,- aan kosten moeten maken.

Het bestreden onderdeel van het besluit is bovendien in strijd met het recht op betoging en de vrijheid van meningsuiting. Het werkt afschrikwekkend voor de demonstranten en werpt een te hoge (financiële) drempel op. Door die financiële drempel beperkt de burgemeester indirect ook de maximale hoeveelheid deelnemers en daarmee grijpt de burgemeester in op de vorm van het protest en op de potentiële impact van het protest.

De toenmalige minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft in antwoord op Kamervragen uit 2001-2002 het volgende verklaard over het opleggen van beperkingen die demonstranten dwingen tot het maken van kosten, onder andere de verplichting tot inzet van eigen ordebewaarders en eigen verkeersregelaars:

“Hierbij teken ik nog aan dat het onwenselijk is voorwaarden bij de uitoefening van het recht tot betoging op te nemen die afbreuk doen aan het laagdrempelige karakter van dit grondrecht; juist voor burgers die geen toegang hebben tot de media is het van belang dat zij in staat zijn zonder het verrichten van onnodige formaliteiten in het openbaar uiting te geven aan gevoelens of wensen op maatschappelijk en politiek gebied.”²²

Meer recent gaf minister Ollongren hierover ook nog aan dat de primaire verantwoordelijkheid voor de veiligheid en een goed verloop bij de burgemeester ligt:

“Een verplichting voor organisatoren om zelf voor (gecertificeerde) beveiliging te zorgen en de financiële drempel die daarmee wordt opgeworpen, is in het algemeen moeilijk te rijmen met de grondwettelijk en verdragsrechtelijk beschermde demonstratievrijheid. Bovendien rust op de burgemeester een positieve verplichting om noodzakelijke en passende maatregelen te nemen – bijvoorbeeld politiebescherming – om een vreedzame betoging doorgang te laten vinden.”²³

Het opleggen van de eis van de gezamenlijke aankomst met de touringcar is in strijd met de gedachte dat het organiseren van demonstraties laagdrempelig moet zijn. Verlangend dat de organisatoren van een demonstratie enkele honderden euro's betalen is ontegenzeggelijk een flinke drempel.

De kosten zullen ook met name een belemmering vormen voor kleine, marginale protestbewegingen, groepen wier geluid het minst gezien of gehoord wordt in het maatschappelijke debat. En van protestgroepen van mensen met (hele) lage inkomens.

²² Kamerstukken II 2001-2002, Aanhangsel 770, p. 1613-1615.

²³ Tweede Kamer, vergaderjaar 2018–2019, Aanhangsel, 1956.

Bovendien kan deze voorwaarde een *chilling effect*²⁴ hebben op de demonstranten: ze zullen vanwege de kosten sneller geneigd zijn af te zien van de demonstratie en de gewenste toekomstige demonstraties tegen konijnenleed.

Er zijn veel (inter)nationale bronnen om het standpunt te ondersteunen dat niet verlangd mag worden dat er kosten gemaakt moeten worden voor de organisatoren van demonstraties. Hieronder worden enkele daarvan besproken.

De voormalig VN-Speciaal rapporteur voor demonstratierecht gaf in 2013 aan dat er voor demonstraties geen kosten voor publieke taken in rekening gebracht mogen worden bij organisatoren:

The Special Rapporteur believes that financial charges should not be levied for the provision of public services during an assembly.²⁹ He understands that marches and parades of the magnitude sometimes held in Glasgow require a large amount of resources to ensure public order and safety. Nevertheless, cost recovery measures place an unjustifiable burden on parade organisers and have the effect of unduly restricting the exercise of peaceful assembly. States' duty to facilitate and protect peaceful assemblies includes the responsibility to provide policing, medical services and other health and safety measures.³⁰ The costs associated with these services are substantial enough to deter most organizations from holding assemblies, thus creating a „chilling“ effect on the exercise of the right.²⁵

Het verzorgen van de verkeersdoorstroom en de bereikbaarheid voor hulpdiensten op de Leerbroekseweg kan beschouwd worden als een publieke taak, waarvan de kosten niet op de demonstranten kunnen worden afgewenteld.

Roorda, gaat in zijn dissertatie 'het recht om te demonstreren' ook in op de vraag of er vanuit de Wom voorwaarden opgelegd mogen worden die kosten met zich meebrengen:

Het is de burgemeester echter in beginsel niet toegestaan om op grond van zijn Wom bevoegdheden dwingende regels op te leggen over ordediensten en dergelijke. Een bijzonder geval als een massabetoging zou hierop misschien een uitzondering kunnen maken.³¹ Artikel 9 lid 2 Gw juncto artikel 2 Wom wekken de indruk dat de wetgever uitsluitend en alleen de burgemeester verantwoordelijk heeft willen stellen voor de handhaving van de openbare orde bij demonstraties.²⁶

En

Rechtswetenschappers en ook de regering wijzen kostenverhaal en de verplichting om een (aansprakelijkheids)verzekering af te sluiten bij betogingen categorisch van de hand. Het zou een drempel opwerpen, in het bijzonder voor de minst bedeeden en groepen met controversiële opvattingen, terwijl juist voor hen de betoging een belangrijk uitingsmiddel vormt. De kosten die het garanderen van de betogingsvrijheid in haar volle omvang met zich meebrengt dient de gemeenschap als geheel te betalen ten behoeve van het grote goed 'democratie'.²⁷

Uit bovenstaande volgt dat de voorwaarde van de verplichting om een touringcar in te zetten, logischerwijs een drempel vormt om het recht op betoging en de daarmee samenhangende vrijheid van meningsuiting vol tot uiting te laten komen, terwijl die rechten juist laagdrempelig toegankelijk moeten zijn om de werking van de democratie te waarborgen.

Ook de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (verder: "ABRvS"), in een recente uitspraak, overweegt dat alleen in zeer uitzonderlijke gevallen de kosten voor rekening van de demonstranten mogen komen:

²⁴ Chilling effect is een term uit het Angelsaksische rechtssysteem: <https://definitions.uslegal.com/c/chilling-effect/>

²⁵ Report of the Special Rapporteur on the rights to freedom of peaceful assembly and of association, Maina Kiai, United Nations, A-HRC/23/39, 17 juni 2013 [link](#), para. 81, p. 17

²⁶ Roorda 2016, para. 1237-1238, p. 304

²⁷ Roorda, para 1265, p. 311.; Aanhangsel Handelingen II 2000/01, 1059.

“De overheid moet het recht op betoging niet alleen waarborgen, maar zich ook onthouden van het nemen van indirecte maatregelen die de uitoefening van dat recht onredelijk beperken. Zo vormt de enkele omstandigheid dat het gewone leven, inclusief het verkeer, in enige mate wordt verstoord op zichzelf genomen nog geen rechtvaardiging voor het nemen van maatregelen.”²⁸

En:

*“Het verzekeren van de veiligheid van de weg en het beschermen van weggebruikers en passagiers als bedoeld in artikel 2, eerste lid, onder a en b, van de Wegenverkeerswet is evenwel een overheidstaak. **Uitgangspunt is dan ook dat de overheid verantwoordelijk is voor het vervullen van die taak en ook de kosten, die daarmee zijn gemoeid, voor haar rekening neemt.** Voor dit oordeel vindt de Afdeling steun in de derde editie van de richtlijnen over de vrijheid om vreedzaam te betogen van de Europese Commissie voor Democratie door Recht van de Raad van Europa en de ‘Office for Democratic Institutions and Human Rights’ van de OVSE van 15 juli 2010. Deze editie vervangt de tweede waarop Amnesty International heeft gewezen. (...)*

*Dat betekent echter niet dat deze verantwoordelijkheid nooit geheel of gedeeltelijk bij derden, zoals de organisator van een demonstratie, kan rusten. **Denkbaar is bijvoorbeeld een samenloop van activiteiten waardoor een zodanig groot beroep wordt gedaan op de capaciteit die nodig is om deze overheidstaak te vervullen dat door bestuurlijke overmacht de betoging niet door kan gaan of niet op de gewenste locatie of het gewenste tijdstip kan plaatsvinden.** Dit is mogelijk een zwaarderwegende beperking van het recht van betoging voor de organisator dan het opleggen van een voorschrift om de verantwoordelijkheid te dragen voor de inzet en kosten van verkeersregelaars. **De burgemeester zal dan wel moeten motiveren waarom hij zijn overheidstaak niet kan uitvoeren en waarom de verantwoordelijkheid voor de inzet en kosten voor het uitvoeren van deze (overheids)taak bij de organisator worden gelegd.** Onderdeel van deze route is dat de burgemeester vooraf met de organisator overlegt en hem de redenen en de gevolgen van het niet of niet op de gewenste manier kunnen laten doorgaan van de betoging voorlegt en eventuele alternatieven, voor het verplaatsen of verbieden van de betoging wegens bestuurlijke overmacht voorlegt, voordat hij daarover een standpunt inneemt.”²⁹ (dikgedrukt door advocaat)*

De burgemeester is verantwoordelijk voor het verkeer en de bereikbaarheid voor hulpdiensten op de [REDACTED], de publieke taak, en moet dan ook motiveren waarom hij zijn overheidstaak niet kan uitvoeren, namelijk waarom er sprake is van bestuurlijke overmacht, en waarom de verantwoordelijkheid voor de kosten van het uitvoeren van deze taak bij de demonstranten worden neergelegd. De enkele omstandigheid dat het gewone leven, inclusief het verkeer, in enige mate wordt verstoord vormt op zichzelf genomen nog geen rechtvaardiging voor het nemen van maatregelen.

Uit de Grondwet en de mensenrechten, de Wom en de jurisprudentie volgt geen mogelijkheid of ruimte deze voorwaarde op te leggen. Dit maakt dit onderdeel van het besluit onzorgvuldig, disproportioneel, onjuist en in strijd met het recht op betoging en de vrijheid van meningsuiting.

4.3 Geen mechanisch versterkte geluidsinstallaties

Volgens de burgemeester mag door cliënt tijdens het protest geen gebruik worden gemaakt van mechanisch versterkte geluidsinstallaties. De burgemeester motiveert dit onderdeel van het besluit als volgt.

Ten eerste beoogt de burgemeester hiermee escalatie te voorkomen, als gevolg waarvan de openbare orde en veiligheid niet kan worden gehandhaafd. De tweede reden die de burgemeester geeft voor het ontoelaatbaar zijn van versterkt geluid is het belang van de gezondheid van de konijnen, namelijk om vluchtgedrag en stress te voorkomen. De burgemeester verwijst hiertoe naar de Wet Dieren en de

²⁸ ABRvS 3 november 2021, ECLI:NL:RVS:2021:2437, r.o. 5.1

²⁹ ABRvS, 3 november 2021, r.o. 6.1

erkenning van de intrinsieke waarde van het dier. Tot slot voert de burgemeester aan dat een megafoon onnodig is, omdat het aantal demonstranten (dertig á vijftig) met stemgeluid overstemd kan worden.

Ten eerste de motivering dat het gebruik van een megafoon zou leiden tot escalatie en dat de burgemeester dit wil voorkomen. In onderdeel 4.1.1 van dit bezwaarschrift is het *sight and sound*-criterium al besproken. Juist ook in geval van tegendemonstraties of vijandige toehoorders moet de demonstratie voldoen aan het '*sight and sound*'-criterium en het 'impact-criterium' van het EHRM.³⁰

De demonstranten moeten hun protest, en hun mening, kunnen uiten aan het gewenste doelpubliek. Bij het protest tegen dierenleed, meer specifiek konijnenleed is dat de konijnenfokker en de mensen die in de omgeving van de konijnenfokkerij wonen. Juist zij moeten de boodschap van Stichting Konijn in Nood horen, ook al kan dit voor vijandige reacties zorgen. Daarom is de megafoon nodig.

De burgemeester heeft dit met het bestreden onderdeel van het besluit miskend, zo blijkt ook uit de motivering dat een megafoon niet nodig zou zijn, omdat het aantal demonstranten met stemgeluid overstemd kan worden. De megafoon is niet bedoeld voor de andere demonstranten. Zij zijn bekend met de boodschap van het protest en dragen die boodschap uit.

Dat het gebruik van mechanisch versterkt geluid een recht is en daarmee ook beschermd wordt door de Grondwet volgt ook uit een uitspraak van de ABRvS uit 1996; De ABRvS onderscheidt een recht op geluidsversterking als connex en ondergeschikt aan het kernrecht op betoging zoals vastgelegd in artikel 9 Grondwet.³¹ Het recht op geluidsversterking draagt bij aan de verspreiding van de boodschap. Dat cliënt van de burgemeester geen megafoon mag gebruiken vormt dan ook een schending van dit connexe recht op geluidsversterking.

Tot slot over de motivering ten aanzien van de gezondheid van de konijnen. Cliënt komt op voor het welzijn van de konijnen en tegen konijnenleed. Cliënt is er van overtuigd dat het gebruik van de megafoon de gezondheid van de konijnen niet, althans niet in grote mate, in negatieve zin zal beïnvloeden. De afstand van het protest tot de konijnschuur is namelijk groot genoeg om dat te voorkomen en in de schuren staat dag en nacht de radio aan.

Daarbij wil de cliënt benadrukken dat, hoe belangrijk het voorkomen van dierenleed volgens cliënt ook is en hoe zeer cliënt het ook apprecieert dat de burgemeester de intrinsieke waarde van het konijn vooropstelt, op grond van de Wom geen beperkingen mogen worden opgelegd aan een protest voor een ander doel dan ter bescherming van de gezondheid, in het belang van het verkeer en ter bestrijding of voorkoming van wanordelijkheden (artikel 2 Wom). Volgens Roorda volgt uit de wetsgeschiedenispassages dat het doelcriterium 'bescherming van de gezondheid' restrictief moet worden uitgelegd. In de memorie van toelichting wordt de bestrijding van een epidemie als voorbeeld van het doelcriterium genoemd.³² De gezondheid van konijnen kan aldus niet onder de doelstellingen van artikel 2 Wom worden geschaard en ten aanzien van de bescherming daarvan kan onder de Wom geen beperking aan een protest worden opgelegd.

Bovendien, ook uit de Wet Dier volgt niet dat de intrinsieke waarde van het dier aan het gebruik van de megafoon door cliënt kan worden tegengeworpen. Ex artikel 1.3 lid 2 Wet Dier moet rekening worden gehouden met de intrinsieke waarde van het dier bij het stellen van regels bij of krachtens de Wet Dier, en bij het nemen van op die regels gebaseerde besluiten. Van zulke regels of besluiten is in onderhavige zaak geen sprake.

³⁰ Lashmankin e.a./Rusland r.o. 405.

³¹ ABRvS 5 januari 1996, ECLI:NL:RVS:1996:AN5002.

³² Kamerstukken II 1975/76, 13 872, nr. 3, p. 39 in Roorda 2016, p. 271.

Bovenstaande maakt dat de opgelegde beperking in strijd is met de Grondwet en mensenrechtenverdragen en de wet. Dit maakt dit onderdeel van het besluit onzorgvuldig, disproportioneel, onjuist en in strijd met het recht op betoging en de vrijheid van meningsuiting.

5 Conclusie

Demonstreren is een grondrecht, net als het daarbij verkondigen van een mening. Op de overheid rusten rond dit grondrecht positieve plichten, waaronder het mogelijk maken en faciliteren van die rechten, en negatieve plichten, namelijk het zich onthouden van acties die de uitoefening van dat recht onredelijk beperken of onmogelijk maken. Een demonstratie moet gefaciliteerd worden door de overheid, ook bij vijandelijke toehoorders. Beperkingen mogen enkel opgelegd worden als ze noodzakelijk en proportioneel zijn en voortvloeien uit de wet.

De in dit bezwaarschrift bestreden beperkingen en voorschriften, die door de burgemeester gesteld zijn in het besluit van 6 december 2021, hadden niet opgelegd mogen worden. De beperkingen zijn niet noodzakelijk, zijn in strijd met de wet, de Grondwet en de mensenrechten en de beslissing is op die punten onjuist, onzorgvuldig en disproportioneel.

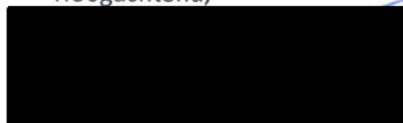
Cliënt maakt graag gebruik van het recht het bezwaar mondeling toe te lichten in een hoorzitting.

Ik verzoek u dit bezwaar gegrond te verklaren, het besluit van 6 december 2021 ten aanzien van de voorschriften die in dit bezwaar genoemd zijn te herroepen en in de beslissing op bezwaar deze voorwaarden niet langer aan de demonstratie te verbinden.

Cliënt zou daarnaast graag zien dat de burgemeester excuses maakt voor de gang van zaken met betrekking tot de politie-inzet op 18 december 2021.

Ik verzoek u daarnaast de kosten die cliënt in verband met de behandeling van dit bezwaar redelijkerwijs heeft moeten maken, te vergoeden.

Hoogachtend,

mr. M.B. Hendrickx
Mensenrechtenadvocaat PILP-NJCM

Bijlage 1

Ons kenmerk : [REDACTED]

Onderwerp : Besluit op melding
demonstratie Stichting
Konijn in Nood

Datum : 6 december 2021

Beste heer [REDACTED],

Op 28 oktober heb ik uw melding ontvangen dat u voornemens bent om een demonstratie te houden tegen "het konijnenleed dat plaatsvindt" bij het bedrijf van de familie [REDACTED] aan de [REDACTED] te Leerbroek. In dit besluit stel ik voorschriften en/of beperkingen aan het houden van de demonstratie. Hieronder leest u daar meer over.

Regelgeving

Het recht om betogingen te organiseren of eraan deel te nemen is verankerd in artikel 6 en artikel 9 (lid 2) van de Grondwet. Het recht op vrijheid van meningsuiting is neergelegd in artikel 7 Grondwet. Deze grondrechten kunnen, onder de voorwaarden genoemd in artikel 5 van de Wet openbare manifestaties (verder: WOM), worden beperkt.

In artikel 2:3 van de Algemene Plaatselijke Verordening Vijfheerenlanden 2019 (verder: APV) is bepaald dat een kennisgeving is vereist voor samenkomsten en betogingen (openbare manifestaties) als bedoeld in artikel 3, eerste lid, en 4 van de WOM. Ik kan naar aanleiding van een kennisgeving van een openbare manifestatie voorschriften en beperkingen stellen en de nodige veiligheidsmaatregelen treffen om de manifestatie ordelijk en vreedzaam te laten verlopen.

Overwegingen

De volgende feiten en omstandigheden heb ik in overweging genomen:

- dat het bij grondwet vastgelegde recht van demonstratie wordt erkend (artikel 6 en artikel 9, lid 2);
- dat op 28 oktober 2021 door de [REDACTED], woordvoerder van Stichting Konijn in Nood, de demonstratie is aangekondigd bij de gemeente Vijfheerenlanden;
- dat er verzocht is om de demonstratie op 18 december van 14:00 uur tot 15:30 uur te laten plaatsvinden;
- dat de demonstratie wordt omlijst met (gast)spreker(s);
- dat de demonstratie eerder heeft plaats gevonden in december 2017 en 2018;
- dat er momenteel sprake is van aangescherpte maatregelen in verband met covid-19 en het daardoor onwenselijk is om grote groepen mensen bij elkaar te laten komen;
- dat gehoord de adviezen van de politie tijdens de overleggen van 3, 11 november en 6 december 2021 rekening gehouden dient te worden met het volgende;

- dat ernstig rekening dient te worden gehouden met de mogelijkheid dat er personen, aanhangers van andere groeperingen dan door de organisatoren beoogd, aanwezig zullen zijn dan wel op deze betoging zullen afkomen met geen ander doel dan de demonstratie en daarmee de openbare orde te verstoren;
- dat in verband met deze omstandigheden vrees bestaat voor het ontstaan van verstoring van de openbare orde;
- dat onder 'verstoring' in dit verband wordt verstaan: vrees dat betogers en 'tegenbetogers' met elkaar of met de politie in conflict raken, dan wel dat betogers of 'tegenbetogers' vernielingen zullen aanrichten, dan wel het openbare leven in de omgeving van Leerbroek in ernstige mate zullen verstoren of onmogelijk maken;
- dat de burgemeester in deze een bijzondere verantwoordelijkheid draagt;
- dat het in het belang van de openbare orde en ter beperking van gevaar voor personen en goederen noodzakelijk is om algemene voorschriften te geven.

Besluit

Op grond van de bevoegdheden die mij zijn toegekend in artikel 5 jo. artikel 2 van de WOM stel ik aan deze demonstratie onderstaande voorschriften en beperkingen, welke zijn gebaseerd op een beoordeling van de door u verstrekte gegevens, de aan mij uitgebrachte adviezen en de mij bekend zijnde informatie.

1. Het is Stichting Konijn in Nood toegestaan om op 18 december in de gemeente Vijfheerenlanden te betogen dan wel te demonstreren als bedoeld in de WOM.
2. Het is toegestaan te demonstreren zoals gemeld door stichting Konijn in Nood, indien en voor zover:
 - de demonstratie gehouden wordt op 18 december 2021 van 14.00 uur tot 14.50 uur op de openbare weg voor het bedrijf van de Familie ████████ te Leerbroek in de gemeente Vijfheerenlanden;
 - de demonstranten in gezamenlijkheid, uitsluitend door middel van een touringcar, de locatie bereiken;
 - de demonstratie wordt begeleid door personen van de organisatie (orde dienst), die herkenbaar zijn aan groene jasjes;
 - de demonstranten zich niet -al dan niet groepsgewijs- afsplitsen van de door de Stichting Konijn in Nood georganiseerde demonstratie met het kennelijke doel deze demonstratie op een andere plek dan de aangewezen plek voort te zetten;
 - het de demonstranten niet is toegestaan om levende dieren, dierlijke overschotten of stoffen bij zich te hebben, te dragen of te vervoeren;
 - er geen gebruik wordt gemaakt van mechanisch versterkte geluidsinstallaties;
 - de organisatoren voor, tijdens en na de demonstratie telefonisch bereikbaar zijn voor de politie;
 - de demonstranten de aanwijzingen van de politie opvolgen.

Motivering voorschriften en beperkingen

De voorschriften en beperkingen stel ik om te voorkomen dat de openbare orde en veiligheid in gevaar komt.

Bij de demonstraties van 16 december 2017 en 21 december 2018 bleek er in het dorp, Leerbroek, veel weerstand tegen de demonstratie te zijn. Bij die demonstraties, die een half uur duurden, heeft de politie een escalatie tussen de inwoners en de betogers weten te voorkomen. Als de demonstratie langer zou hebben geduurd, dan was de kans op escalatie aanzienlijk geweest. Door een beperking in tijd wil ik hiermee voorkomen dat de situatie onbeheersbaar wordt.

Gedurende de demonstratie dient de [REDACTED] afsloten te worden voor verkeer. De [REDACTED] is echter een hoofdader voor de bereikbaarheid van het dorp en dient niet langer dan strikt noodzakelijk afgesloten te worden om de verkeerssituatie beheersbaar te houden. Wanneer de demonstranten zich in één touringcar laten vervoeren, wordt er niet onnodig veel ruimte ingenomen. Op die manier blijft de bereikbaarheid voor de hulpdiensten gewaarborgd.

Om de demonstratie op een ordelijke manier te laten verlopen, stel ik tevens een voorschrift met betrekking tot het meenemen, dragen of vervoeren van bepaalde zaken (zoals dieren en een geluidsversterker). Hiermee beoog ik escalatie te voorkomen, omdat sommige zaken c.q. materialen een aanstootgevend effect kunnen hebben, als gevolg waarvan ik de openbare orde en veiligheid niet kan handhaven.

De tweede reden dat ik deze voorschriften stel, is het belang van de gezondheid, namelijk die van dieren. Konijnen hebben een goed gehoor vanwege de grote oorschelpen. Bij onrust of stress blijven konijnen stil zitten in een schuilplaats. Wanneer de onrust niet nader te duiden is, treedt vluchtgedrag op. Dit vluchtgedrag wordt overgenomen door andere aanwezige konijnen. Omdat konijnen in de stal moeilijk kunnen vluchten, zullen zij rondrennen in hun hok of in hun nestkast duiken. Er zijn in het bedrijf ook konijnen aanwezig die in een groep zijn geplaatst. Wanneer konijnen hier gaan vluchten, zullen zij ook elkaar duiken. Deze vluchtende bewegingen zorgen voor veel stress. In de Wet Dieren is bepaald dat de intrinsieke waarde van het dier erkend worden. Dit betekent dat het dier in ieder geval is gevrijwaard van angst en stress, maar ook van pijn, verwondingen en fysiek ongerief. Versterking van geluid is dan ook ontoelaatbaar, gelet op de gevolgen die dit met zich meebrengt.

Bovendien ben ik van mening dat het gebruik van de megafoon onnodig is. U heeft namelijk aangegeven dat dertig a vijftig personen deelnemen aan de demonstratie. Dergelijke aantallen kunnen met stemgeluid overstemd worden.

Het voorschrift met betrekking tot het meenemen van al dan niet levende dieren of dierlijke overschotten is om de volgende redenen opgenomen. Bij het meebrengen van levende dieren bestaat het risico op besmetting met het gevaarlijke rvdh virus. Voor wat betreft dierlijke overschotten, zijn kadavers van konijnen en of delen daarvan aangewezen als dierlijke bijproducten, zoals bedoeld in artikel 3.20 aanhef van de Regeling dierlijke producten. De politie kan in het kader van de openbare orde dit zelfstandig afhandelen en hiervoor verbaliserend optreden.

Wanneer de voorschriften in acht worden genomen, vertrouw ik erop dat de demonstratie op een ordelijke wijze zal verlopen.

Met vriendelijke groet,

de burgemeester van gemeente Vijfheerenlanden,

[REDACTED]

Bezwaarschrift

Als u het niet eens bent met dit besluit kunt u binnen zes weken bezwaar maken. De termijn van zes weken start een dag na de verzenddatum van deze brief. U kunt het bezwaarschrift opsturen naar het bestuursorgaan door of namens welk dit besluit is genomen. U kunt het bezwaarschrift sturen naar het adres Postbus 11, 4140 AA Leerdam. Aan het indienen van het bezwaarschrift zijn geen kosten verbonden.

In het bezwaarschrift moet u de volgende gegevens vermelden: uw naam en adres en eventueel uw e-mailadres, de datum, een omschrijving van het besluit waar u het niet mee eens bent, zo mogelijk een kopie van dit besluit en de redenen waarom u een bezwaar indient. U sluit uw bezwaarschrift af met uw handtekening.

Als sprake is van een spoedeisend belang dan kunt u verzoeken om een voorlopige voorziening. Indien het bezwaarschrift betrekking heeft op de gemeente Vijfheerenlanden kunt u terecht bij de rechtbank Midden-Nederland, afdeling bestuursrecht, o.v.v. voorlopige voorzieningen, postbus 16005, 3500 DA Utrecht.

U kunt ook digitaal om een voorlopige voorziening verzoeken via <http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht>. Daarvoor moet u wel beschikken over een elektronische handtekening (DigiD). Aan het indienen van een verzoekschrift zijn kosten verbonden (griffierechten). Voor de hoogte van deze griffierechten kunt u contact opnemen met de griffie van de afdeling bestuursrecht van de rechtbank.

Bijlage 2

Ons kenmerk : [REDACTED]

Onderwerp : Aanvullende informatie ter
voorbereiding demonstratie
18 december a.s.

Datum : 14 december 2021

Beste heer [REDACTED],

Op 18 december a.s. bent u voornemens om te demonstreren tegen "het konijnenleed dat plaatsvindt" bij het bedrijf van de familie [REDACTED] aan de [REDACTED] te Leerbroek. U heeft n.a.v. mijn besluit van 6 december jl. een aantal vragen en zorgen geuit. Ik wil u daarom aanvullend informeren middels deze brief.

Beschermen en faciliteren van uw grondrecht

Zoals u weet betreft 'het recht om te demonstreren' een fundamenteel grondrecht en heb ik als hoeder van de rechtstaat primair de taak om de uitvoering van dit recht te faciliteren en te beschermen. De Wet openbare manifestaties (Wom) regelt de uitoefening van dit grondrecht. Daarnaast ben ik ook belast met de handhaving van de openbare orde.

Op grond van de door u verstrekte gegevens, de aan mij uitgebrachte adviezen en de mij bekend zijnde informatie heb ik op 6 december jl. u laten weten dat het toegestaan is te demonstreren (zoals gemeld door stichting Konijn in Nood) indien en voor zover de door mij gestelde voorschriften / beperkingen worden opgevolgd.

Een voertuig

Zoals u in mijn besluit van 6 december jl. heeft kunnen lezen dient gedurende de demonstratie [REDACTED] afgesloten te worden voor verkeer. [REDACTED] is een hoofdader voor de bereikbaarheid van het dorp en dient niet langer dan strikt noodzakelijk afgesloten te worden om de verkeerssituatie beheersbaar te houden.

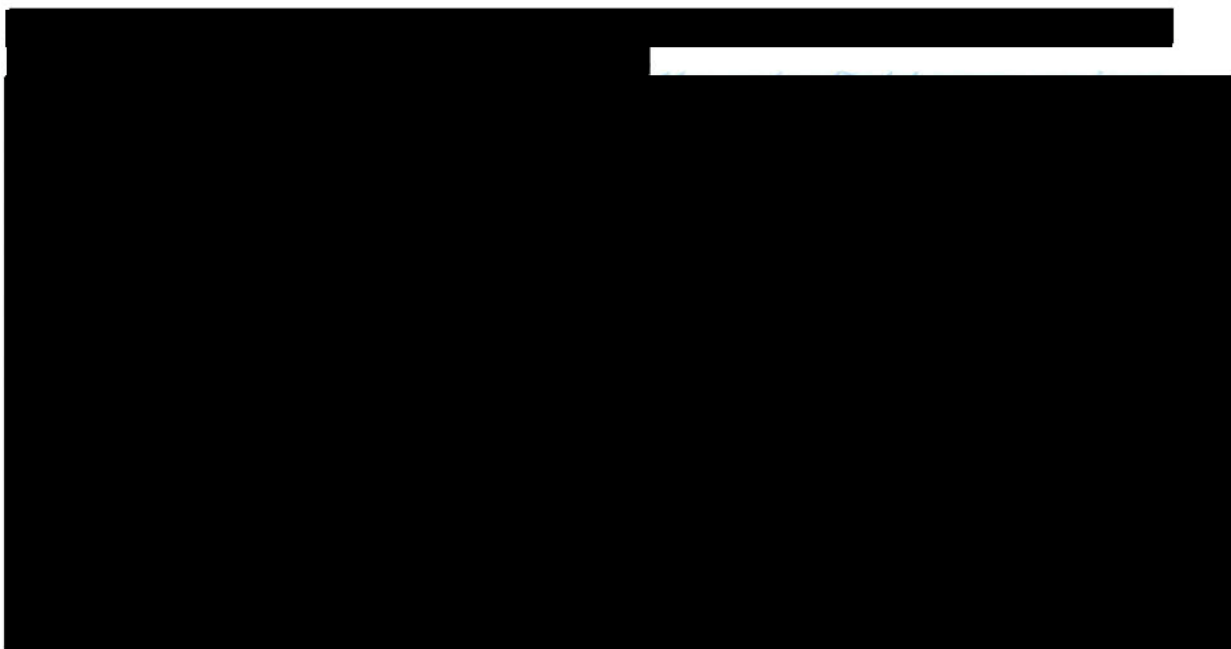
De ruimte die ingenomen wordt door acht a tien auto's of drie a vier busjes zal een grote nadelige gevolgen hebben voor de verkeerssituatie op (of rondom) [REDACTED]. Wanneer de demonstranten zich in één touringcar laten vervoeren, wordt niet onnodig veel ruimte ingenomen. Op die manier blijft de bereikbaarheid voor de hulpdiensten gewaarborgd.

Bij het opnemen van één touringcar als voorschrift ben ik uitgegaan van de door u aangekondigde aantal demonstranten, namelijk 30 a 50 deelnemers. U kunt het voorschrift van één touringcar ook lezen als in totaal **één voertuig**. Het staat u vrij om een afweging te maken welk voertuig u het meest passend en financieel haalbaar acht.

De huidige coronamaatregelen maakt het niet onmogelijk om met verschillende deelnemers in één voertuig plaats te nemen. U dient hierbij wel rekening te houden met de geldende coronamaatregelen.

De aanrijroute demonstratie Gorinchem-Leerbroek

Ter voorbereiding op de demonstratie van 18 december a.s. zijn er een aantal wegafsluitingen gerealiseerd om uw demonstratie ordelijk en veilig te laten verlopen. U dient via onderstaande aanrijroute ter plaatste te komen.

Net en ingetogen protest

Nadat u mijn besluit van 6 december jl. had ontvangen heeft u verschillende malen en via verschillende kanalen contact opgenomen met de betrokken beleidsadviseur openbare orde en veiligheid. Door deze gesprekken is de zorg ontstaan dat u zich mogelijk niet wilt houden aan de voorschriften die ik in het besluit opgenomen heb.

Wanneer u (en/of een deelnemer) er echter voor kiest om één of meer voorschriften (artikel 5 Wom) te overtreden zal ik genoodzaakt zijn om direct handhavend op te treden. Ik zal u dan bijvoorbeeld een aanwijzing kunnen geven (artikel 6 Wom). Ook kan ik uw demonstratie beëindigen en de demonstranten opdracht geven om uiteen te gaan (artikel 7 Wom).

Daarnaast riskeert u (en/of een deelnemer) bij zowel het niet opvolgen van een aanwijzing als bij het geen gevolg geven van het beëindigen van de demonstratie en het uiteen gaan een strafbepaling (hechtenis van ten hoogste twee maanden of geldboete van de tweede categorie) zoals opgenomen in artikel 11 van de Wom.

Ik vertrouw er echter op dat u en de overige deelnemers het niet zover laten komen. U heeft immers aangegeven een net en ingetogen protest te willen organiseren. Wanneer de voorschriften in acht worden genomen, verwacht ik dan ook dat de demonstratie op een ordelijk en veilige wijze (en zoals u zelf beoogd, net en ingetogen) zal verlopen.

Met vriendelijke groet,

Namens de burgemeester van de gemeente Vijfheerenlanden,

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

Beleidsadviseur Openbare Orde en Veiligheid
088 - 599 7551
Gemeente Vijfheerenlanden

